

ZAKLJUČNE UGOTOVITVE

REGIONALNE RAZVOJNE KONFERENCE IN

34. SEDLARJEVEGA SREČANJA

z naslovom

Inoviranje regionalnih politik in praks

ki je potekalo 16. in 17. novembra 2023 na Ekonomski fakulteti Univerze v Mariboru

Letošnji dogodek je potekal v dvojni organizaciji Regionalne razvojne agencije za Podravje – Maribor in Ekonomsko poslovna fakulteta Univerze v Mariboru ter Društva urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije.

Tema konference je bila preoblikovanje regionalne politike in prakse z ustvarjanjem raznolikosti pristopov, rešitev in politik, ki koristijo regijam in njihovim prebivalcem.

Namen konference je bil odpreti široko razpravo o izzivih, s katerimi se sooča regionalni razvoj v Evropski uniji in zunaj nje s posebnim poudarkom na vse večjih regionalnih razlikah na področju gospodarskega razvoja, socialne kohezije, varstva okolja in institucionalnega sodelovanja. Konferenca se je osredotočala na vključevanje regionalnih potreb v oblikovanje prihodnjih politik in instrumentov, namenjena pa je bila tako oblikovalcem regionalne politike kot tudi strokovnjakom iz prakse. Z veseljem ugotavljamo, da so se na vabilo k sodelovanju odzvali tako akademiki, raziskovalci, svetovalci, kot predstavniki političnih in drugih organizacij, visokošolskih institucij, študenti in zainteresirani posamezniki, ki so se nam pridružili tako s prispevki kot udeležbo na dogodku. Še posebej smo veseli, da so se nam pridružili tudi dr. Aleksander Jevšek, minister za kohezijo in regionalni razvoj, mag. Aša Rogelj, vršilka dolžnosti generalnega direktorja Direktorata za regionalni razvoj na istem ministrstvu, ga. Valentina Lavrenčič ter mag. Lenča Šolar Humerca, predstavnici Ministrstva za naravne vire in prostor, ki vodita projekt izdelave regionalnih prostorskih planov na Direktoratu za graditev in prostor ter predstavnica Ministrstva za kulturo. Slednjemu se tudi zahvaljujemo za vsakoletno finančno podporo pri izvedbi Sedlarjevih srečanj.

Udeleženci so v okviru plenarnih in sekcijskih predstavitev ter v okviru razprave na okrogli mizi izpostavili številna vprašanja in dejstva v zvezi z regionalni razvojem v Sloveniji. Ugotovili smo, da je teritorij Slovenije naravno geografsko zelo raznolik in razdrobljen, kar smo še pospešili z administrativno členitvijo na 212 občin. V družbi in prostoru gredo trendi v smeri polarizacije in zaostajanja določenih območij (npr. stare industrijske regije, obmejna problemska območja), za kar je eden izmed razlogov zagotovo tudi odsotnost regionalnega planiranja v preteklih tridesetih letih. Zato je treba ponovno vzpostaviti celovit pogled na regionalni razvoj (tako statističnih regij kot različnih homogenih območij) ter nadoknaditi zamujeno.

Ugotovimo lahko tudi, da skladni regionalni razvoj pomeni reševanje številnih problemov, kot so staranje prebivalstva, podnebne spremembe, zagotavljanje dostopnosti do javnih storitev, idr. Pri tem imajo mesta zelo pomembno vlogo, saj so generatorji razvoja na svojem območju. Nujno potrebno pa

je tudi aktivno povezovanje s podeželskim zaledjem. Država mora zato nujno zagotavljati vse socialne in ekonomske storitve za prebivalstvo, čemur sta namenjena tudi zakon o skladnem regionalnem razvoju, ki je trenutno v pripravi, in prizadevanja za kohezijo na regionalni ravni.

Kljub temu se postavlja vprašanje ali brez pokrajin res ne moremo zagotoviti regionalnih prostorskih planov (v nadaljevanju RPP)? Pristojna ministrstva ugotavljajo, da lahko, zato podpiramo napore MNVP (Ministrstvo za naravne vire in prostor) in MKRR (Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj) za usklajeno razvojno in prostorsko načrtovanje na regionalni ravni.

ZAKLJUČKI

Po mnenju udeležencev letošnje regionalne konference in 34. Sedlarjevega srečanja je pred nami zgodovinska priložnost, da vzpostavimo RPP. V razpravi smo še posebej izpostavili trenutno stanje na področju regionalnega politike in razvoja v Sloveniji:

- da imajo regije različne potrebe in potenciale, zato je treba povečati zavedanje na vseh ravneh,
- da so RPP potrebni dokumenti, še posebej v podporo lokalni ravni, saj občine, tudi zaradi svoje razdrobljenosti nimajo resursov, da bi skrbele za vse vsebine, ki se tičejo razvoja na njihovem teritoriju. Župani pogosto razumejo RPP bolj kot oviro kot priložnost za razvoj.
- da je potrebna sinergija med regionalnimi projekti iz regionalnih razvojnih programov (RRP) in regionalnimi prostorskimi plani (RPP).
- da tudi na ministrstvih ni dovolj resursov, ki bi zagotovili administrativno podporo izdelavi RPP.

Prav tako smo oblikovali skupne zaključke v petih sklopih, ki se navezujejo na povezovanje razvojnega in prostorskega načrtovanja na regionalni ravni, sodelovanje med deležniki in usklajevanje interesov na regionalni ravni, vsebine, ki jih je treba obravnavati na regionalni ravni, kadrovske težave in financiranje izdelave regionalnih prostorskih planov.

Pomen regionalnega prostorskega plana - zgodnje prepoznavanje potreb in priložnosti na regionalni ravni

- RPP mora biti dolgoročen dokument, ki predstavlja povezavo med razvojnim in prostorskim načrtovanjem, torej povezavo z RRP in dogovorom za razvoj regij.
- Treba je dati jasno sporočilo, kakšno korist prinašajo RPP tako državi kot lokalnim skupnostim, zato pa je potrebna večja politična volja, da izdelamo in sprejmemo RPP kot povezovalni dokument med razvojnim in prostorskim načrtovanjem.
- Nujno potrebna je pravočasna in široka razprava o RPP, da bodo njihove prednosti ponotranjili vsi deležniki v procesu njihove priprave, še posebej odločevalci.
- RRP in RPP morata biti tako podpora odločevalcem kot uporabnikom.

Sodelovanje deležnikov in usklajevanje interesov - zgodnje vključevanje in informiranje deležnikov

- Potrebna sta uskladitev pristojnosti med državo in lokalno skupnostjo na regionalni ravni ter ponovna vzpostavitev zavodov za regionalno planiranje.
- Zagotoviti usklajevanje in sodelovanje med sektorji ter aktivno sodelovanje med vsemi deležniki v procesu priprave RPP.

Vsebina načrtovanja na regionalni ravni – potrebujemo vizijo in voljo

- Regije morajo oblikovati svoje vizije! Ključnega pomena je, da lokalne skupnosti postavijo specifične skupne cilje regionalnega razvoja.
- Na regionalno raven je treba prenesti vsebine, za katere ni smiselno, da jih načrtuje država, in tiste, ki jih občine, predvsem majhne, ne zmorejo.
- Preslikati je treba cilje sektorskih politik na območja, kjer bodo dosegli največje učinke.
- Vzpostaviti specifične regionalne vsebine in projekte, ki bodo čim bolj prispevali k razvoju vsake razvojne regije posebej.
- Zagotoviti ustrezne podatke za načrtovanje na regionalni ravni, predvsem pa njihovo posodabljanje.
- Zagotoviti ustrezne strokovne podlage (usmeritve za razvoj krajine, kmetijstva in kmetijskih zemljišč, urejanje voda, obnovljivih virov energije, ekosistemske storitve, kakovost bivanja, gospodarski razvoj in krepitev identitete, idr. na ravni regije), ki bodo zagotovile strokoven in regijam prilagojen RPP.

Zmanjšati kadrovske primanjkljaje z vzgojo kadrov sedaj in za naslednje generacije in strateški pristop k vodenju

- Z ustreznim sporočilom s strani odgovornih institucij in odločevalcev spodbuditi mlade, da se odločijo za poklice, povezane z urejanjem in strateškim načrtovanjem prostora.
- Dvigniti kakovost prostorskega načrtovanja in vodenja procesov priprave prostorskih aktov.
- Dvigniti raven odgovornosti tudi za vsebinska, razvojna in druga vprašanja, ne le za vodenje procesov.
- Usposobiti zaposlene na institucijah na vseh ravneh, še posebej na regionalnih razvojnih agencijah, ki bodo usposobljeni za vodenje procesov in usklajevanja v procesu priprave RPP.
- Večji poudarek in podporo dati tudi izobraževalnim programom, ki usposablajo za strateške vidike načrtovanja in programiranja z namenom, da razvojne dokumente pripravijo kompetenten in usposobljen kader.

Potrebno je načrtovanje finančnih virov za izdelavo RPP

- Potrebno je zagotoviti dovolj sredstev za regionalni razvoj in izdelavo RPP, tudi z zagotovitvijo sredstev za kadrovske okrepitve pri vodenju procesa izdelave RPP.
- Delo in napore, ki bodo vloženi v pripravo RPP je treba ustrezno ovrednotiti ter jih tudi primerno nagraditi.

Zaključne ugotovitve je na podlagi panelnih razprav, okrogle mize ter sekcijskih predstavitev in razprav pripravila dr. Alma Zavodnik Lamovšek, predsednica DUPPS.

Zaključne ugotovitve so bile poslane vsem prisotnim na Sedlarjevem srečanju, članom DUPPS, ministrici za naravne in prostor ter ministrici za kulturo, Skupnosti občin Slovenije, Združenju mestnih občin Slovenije in Združenju občin Slovenije, Zbornici za arhitekturo in prostor Slovenije, Društvu krajinskih arhitektov Slovenije, Društvu arhitektov Ljubljane, Slovenskemu geografskemu društvu, poslanskim skupinam Državnega zbora, medijem idr.